

1 april 1572 Libertatis Primitiae
1 april 1572 in Brielle

1/4

Wat vooraf ging:

Philips II

- Iedereen moest katholiek zijn.
- Veel Nederlanders protestant.
- Opstand tegen koning.

Alva

- Steeds onrustiger.
- Alva met leger.
- Mensen vluchten: Watergeuzen
- 10e penning (extra belasting voor Alva)

Beeldenstorm

- Opstand 1568: plundering kerken
- Strenge straffen: verbrandingen van 'kettters'

Watergeuzen

- Piraten
- Plunderen stadjes
- Helpen tegen Spanjaarden
- Vòòr Willem van Oranje

Watergeuzen naar Emden

- Moesten weg uit Engeland
- Storm
- Averij
- Maasmond

Kaartje van Nederland in ± 1580.
Kleur het water lichtblauw.

Coppelstock

- Zag schepen
- Lumey
- Roobol
- Bloys van Treslong
- Bericht aan burgemeesters
- 5000 man?!

Burgers bang

- Aantal vluchtte
- Besluit duurde te lang.
- Geuzen te land

Poort rammeien

- Noordpoort

1 april 1572 Libertatis Primitiae

2/4

- Brand
- Zuidpoort was nog open

Plunderen

- Kloosters
- Kerken
- Belastinggaarder gepakt

Libertatis Primitiae

- Als eerste bevrijd
- Brielle is van Oranje

Spanjaarden

- Tegenaanval
- Stadstimmerman Rochus Meeuwissoon
- Beschoten op dijk
- Vluchten

Geus

Spanjaard

Spanjaarden weg

- Nieuwland onder water
- Schepen vernield in Geervliet
- Te voet weg

Ook Vlissingen bevrijd

- 1 april verloor Alva zijn Brill

J.C.van de Velde

1 april 1572 Libertatis Primitiae

3/4

- Aprilletje 6 verloor hij zijn fles.

Moordenaars

- Martelaren van Gorkum!!
- 19 monniken opgehangen
- Nu kloosterkerk.
- Huijs der 2 getuigen
- Lumey ontslagen

Verenigingen in Brielle

- Schietvereniging: De Geuzen
- Visvereniging: De watergeus
- Muziekvereniging: Libertatis Primitiae.
- School: De tiende Penning

Het liedje van Coppelstok

- In naam van Oranje doe open de poort,
  - de Watergeus ligt aan de wal.
  - De vlootvoogd der Geuzen, hij maakt geen akkoord.
  - Hij vordert Den Briel of uw val.
  - Dat is het bevel van Lumey op mijn eer,
  - en burgers, hier baat nu geen tegenstand meer.
  - De watergeus komt om Den Briel,
  - de Watergeus komt om Den Briel.
-
- De vloot is met vijfduizend koppen bemand,
  - de mannen zijn kloek en vol vuur.
  - Een ogenblik nog en zij stappen aan land,
  - zij wachten bericht binnen 't uur.
  - Gij moogt dus niet dralen, doet open de poort,
  - Dan nemen de Geuzen terstond zonder moord
  - Bezit van de vesting Den Briel,
  - bezit van de vesting Den Briel.
-
- Komt geeft de verzekering, 'k moet spoedig terug.
  - De klok heeft het uur reeds gemeld.
  - Ik zeg 't u geeft mij de sleutels niet vlug,
  - dan is reeds uw vonnis geveld.
  - De wakkere Geuzen staan tandknarsend daar
  - Zij wetten hun zwaarden en maken zich klaar,
  - en zweren de dood of Den Briel.
  - en zweren de dood of Den Briel.
-
- Hier dringt men naar buiten, daar schuilt men bijeen
  - en spreekt over Coppelstoks last.
  - De stad in hun handen of anders de dood,
  - 't besluit tot het eerste staat vast.
  - Maar nauw'lijks is hiermee de veerman gevleid,
  - of Simon de Rijk heeft de poort gerammeid.
  - En zo kwam de Geus in Den Briel,
  - en zo kwam de Geus in Den Briel.

1. Waarom kwamen de mensen hier in opstand tegen de Spaanse koning? _____
_____
2. Wat gebeurde er in 1568? _____
3. Wat deed de Spaanse koning toen? _____
_____
4. Wat was de 'Bloedraad'? _____
_____
5. Gevolg voor de mensen hier? _____
_____
6. Hoe kwamen ze aan de naam 'Geuzen'? _____
_____
_____
7. Wat deden de Watergeuzen om aan de kost te komen? _____
_____ +_
8. Waar was hun haven? _____
_____
9. Waarom moesten ze daar weg? _____
_____
10. Waar wilden ze heen? _____
11. Hoe kwamen ze dan in Brielle? _____
12. Wie ontdekte de Geuzen hier? _____
13. Noem 3 bekende namen van de Geuzen: _____
14. Hoe kwamen ze binnen? _____
_____
15. Wat deden de Spanjaarden? _____
16. Hoe liep dat af? _____
_____
17. Waarom geloofde Alva niet, dat Den Briel nu van Oranje was? _____
_____
18. Werden nog meer steden voor Oranje? _____
19. Wat staat in het Brielse wapen en wat betekent het? _____
_____
20. Wat was een domme actie van Lumeij?? _____
_____
21. Gevolg? _____
_____
22. Waar heeft hij die monniken opgehangen? _____
_____
23. Wat deden de Geuzen met Brielle? _____
_____
24. Waar kun je nog steeds aan zien, dat hier vroeger de Geuzen waren? _____
_____
25. Wat was 'De Tiende Penning'? _____
_____